

Nevetnek a moralizálókon a bankárok

2012. március 21., szerda, 9:32

Az ügyfelek érdekeinek semmibe vételével és megkárosításukkal vádolta meg egy nyílt levélben a Goldman Sachs befektetési bankot egy távozó munkatársa. Az [origo]-nak nyilatkozó bankárok szerint a rendszerszerű lehúzás Magyarországon nem jellemző, de előfordulnak visszaélések és etikátlan megoldások. A norma és az általános hangulat nem az ügyfelek megkárosítása, de azért van, hogy helyzeti előnyüket megpróbálják kihasználni a bankok és más pénzügyi intézmények.

Olyan ez, mintha valaki meggyanúsítaná a Vatikánt - mondta egy, a Goldman Sachs egyik nagy amerikai konkurensének dolgozó forrás az [origo]-nak, miután a múlt héten kipakolt az amerikai befektetési bank egyik távozó munkatársa. Greg Smith az ügyfelek érdekeinek semmibe vételével, a profithajhászás kizárólagossá tételével vádolta a Goldman Sachst.

"Morális válság tényleg van a nemzetközi pénzügyi rendszerben, és nem tegnap kezdődött" - mondta az [origo]-nak egy magyarországi pénzügyi tanácsadó cég névtelenséget kérő vezetője a Goldman-botrányról. Szerinte a "bűnbánó maffiózó vallomását" valószínűleg személyes sérelmek motiválják, de ettől még a világ legnagyobb befektetési bankját elhagyó Greg Smith által leírtakban valószínűleg kevés a túlzás.

Aki moralizál, kinevetik

Példaként említette, hogy az erősen egy befektetési bankhoz kötött ügyfeleket a pénzügyi intézetek általában tudatosan jobban megkopsztják, mint másokat, ezzel kihasználva a kiszolgáltatottságukat, és ez bevett gyakorlatnak minősül. "Minden szakma kihasználja a lehetőségeit az ügyfelekkel szemben, ez alól a bankrendszer sem kivétel. Tapasztalatból tudom, hogy sokaknak vannak morális fenntartásai, de azt mondják maguknak, hogy nem hallgathatnak ezekre, mert nekik is élni kell. És valóban, aki moralizálni kezd, azt először kinevetik, aztán elküldik" - mondta.

Szerinte "a világ egyébként is régen romlottabb annál, hogy most kellene elkezdenünk aggódni. Annyit tehetünk, hogy nagyon óvatosak vagyunk, ha a pénzünkről van szó, annál is inkább, mert az ügyfelek mohósága, felelőtlensége gyakran legalább annyira oka a nagy bukásoknak, mint a bank". Az ügyfelekkel szembeni hozzáállás és a bankok elvárásai közötti ellentmondásokat mutatja, hogy a tanácsadó cég vezetője azt mondta, egy-egy nagyobb botrány után egy nagy befektetési bank megszabadul néhány bűnbaknak kikiáltott szakembertől, de rájuk azonnal lecsapnak a piacon, szerinte ilyen korábban a Goldman Sachs esetében is megesett.

Jellemzőnek nevezte azt is, hogy a Goldman Sachs legnagyobb versenytársai közül volt olyan bank, amely a cikket közlő újságot kárhoztatta a levél megjelentetése miatt. "Aki benne van a rendszerben, és nagyon sok pénzt tud keresni, az általában a végsőig védi a munda becsületét" - jegyezte meg.

Nem ez a norma

Egy korábban a Goldman Sachs-nál elemzőként dolgozó, szintén névtelenséget kérő ember ennél összetettebbnek írta le a problémát. "Egy több tízezer embert foglalkoztató cégről, ahol ráadásul sokféle ösztönző létezik, mindenképpen túl sommásnak tűnnek a cikkben olvasható megállapítások" - mondta az

[origo]-nak. Szerinte már az sem egyszerű kérdés a befektetési banki világban, hogy ki tekinthető ügyfélnek az egymással kapcsolatban álló felek között: adott pillanatban kliensként viselkedő vállalatok sokszor valójában versenytársak, így érdekesebb együttműködő partnerekről, mint ügyfelekről beszélni.

Azzal egyetértett, hogy a szakmában nagy változások voltak az elmúlt 25 évben, de ezek oka szerinte elsősorban a pénzpiacok liberalizációja. "A Goldmannál is sok minden másképp működik ma már, részben éppen azért, mert a működése sokkal komplexebb lett" - magyarázta. Hozzátette, az biztos, hogy a cég nem jótékonyági szervezet, ezt soha nem is állította magáról, amikor ott dolgozott, nem tapasztalta, hogy az ügyfelekkel szembeni etikátlan bánásmód lett volna a norma.

Szemetesházak magánnyugdíj-pénztárak

"Magyarországon a Goldman Sachséhoz hasonló esetek, az ügyfelek rendszerszintű átverése vagy félretájékoztatása nem jellemző, mert sokkal fejlettebb a pénzügyi piacunk. A termékek lényegesen egyszerűbbek, az ügyfelek pedig sokkal jobban kerülnek a kockázatot, mint akár Nyugat-Európában, de főleg Amerikában" - jelentette ki Vízkeleti Sándor, a Pioneer Alapkezelő elnök-vezérigazgatója.

Egy, a neve elhallgatását kérő korábbi bankár az [origo]-nak azt mondta, hogy az ügyfelek rendszerszintű megkárosítása - az amerikai és a magyar piac eltérő sajátosságai miatt - biztosan nem volt jellemző Magyarországon, de megkérdőjelezhető döntéseket azért itthon is hoztak a bankszektorban. Példaként a nyugdíjpénztárakat hozta fel, mondván, a nagy banki háttérű pénztárak azért teljesítettek rosszabbul, mint a kicsi, független kasszák, mert az anyabankok "szemetesházként" használták azokat.

Ha például az anyacég nem tudta jól eladni a saját befektetési alapját vagy például egy rosszul időzített kötvénnyvásárlásból akart kiszállni, akkor kapóra jött a magyarországi nyugdíjpénztár, amelyre rásózhatta a nem kívánatos terméket. Ezzel közvetve megkárosította a hazai pénztártagokat, akik így drágábban jutottak bizonyos értékpapírokhoz, vagy emiatt kisebb hozammal gyarapodott a befektetésük. A Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete is vizsgálódott ilyen ügyekben, és el is marasztalta az AXA, az OTP és az ING nyugdíjpénztárait. Az érintett pénztárak ugyan vitatják a döntést, de a felügyelet szerint bizonyos befektetések indokolatlan költségeivel kárt okoztak tagjaiknak.

Gátlástalan ügynökök

A Goldmanéhoz hasonló problémák, az ügyfelek lehúzása Magyarországon Vízkeleti szerint leginkább az ügynöki értékesítés terén volt, itt ugyanis akkor is vaskos jutalék üthette a közvetítők markát, ha azok nem az ügyfelek valós igényeinek megfelelő termékeket adtak el. Az ügynöki értékesítés Magyarországon nem a banki szolgáltatásoknál jellemző, hanem elsősorban az életbiztosítások piacán. De Vízkeleti szerint ezen a téren is pozitív elmozdulást hozott a válság. Kovács Zsolt, az ING Biztosító elnök-vezérigazgatója szerint valóban mozognak, mozogtak tisztességtelen ügynökök, akik csak a saját jutalékuk gyarapítását tartották a szemük előtt. "A válságban az erkölcsi gátak egyértelműen lazultak, a korábbi etikai normák egy része érvényét veszítette, mert mindenki próbált valahogy talpon maradni" - fogalmazott.

Szerinte az ING-nél is volt olyan közvetítő, amelyik például azért ment el másik biztosítóhoz dolgozni, hogy a korábbi ING-s ügyfeleinek a szerződését felmondassa, majd az új biztosítónál újat köttessen a klienseivel. Ezzel a közvetítő ismét jutalékhoz jutott, a biztosítottak viszont kétszer is buktak: egyszer a szerződés felmondásakor, egyszer pedig azért, mert újból kifizették a jutalékot. Az ING hiába próbálta meg levélben felhívni ennek veszélyeire az ügyfelei figyelmét, ők mégis belementek a váltásba, mert bíztak a közvetítőben, és bedőltek neki.

Szintén problémásak a határon átnyúló pénzügyi szolgáltatások, ahol időnként megjelennek a piacot gyorsan lerohanó és rövid idő alatt minél több ügyfelet lerabló cégek, de azért ilyesmire is viszonylag ritkán van példa - mondta Vízkeleti Sándor. Legutóbb, két évvel ezelőtt, a cseh Capital Partnerst fűlítették le a hatóságok, amiért a társaság álbrókerei befektetési szolgáltatásokat ígértek a magyar ügyfeleknek, majd eltűntek a pénzzel.

Verbális kéziránát

A Smith írásában név szerint is említett, 2006 óta hivatalban lévő két csúcsvezető, Lloyd C. Blankfein vezérigazgató és Gary D. Cohn elnök közös nyílt levelet írt a vállalat alkalmazottainak, egyebek mellett idézve egy belső felmérés eredményét arról, hogy a munkatársak többsége nem ért egyet a cikkben leírtakkal. Hozzá tették, hogy mindig foglalkoznak a kritikus felvetésekkel, most is meg fogják vizsgálni az állításokat.

Nem csak a Goldmanen belül látják falsnak Smith vádjait. A Goldman egyik volt vezetője, Janet Tiebout Hanson, aki 1993-ban, 14 év után hagyta el a bankot, blogjában gyáva cselekedetnek nevezte Smith írását. Úgy fogalmazott, hogy "az ajtón kilépve visszahajtott verbális kéziránáttal" Smith "beszennyezte a munkatársak azon nagy többségének hírnevét, akik mindennap a legmagasabb szakmai színvonalon dolgoznak". Hanson azt is kijelentette, hogy mióta saját cége van, ügyfélként kitűnő a kapcsolata a Goldmannel.

A Forbes jegyzetírója, John Tamny szerint Smith opportunistája, aki csak 15 perc hírnévre vágyott, és meg is kapta. Felhívja a figyelmet arra, hogy Smith nem haladt gyorsan a ranglétrán, vagyis nyilván sértett lehet, amit pedig állít, az értelmetlen. Felteszi továbbá a kérdést, hogy ha tényleg semmibe veszik az érdekeiket, vajon miért tartanak ki az ügyfelek a Goldman mellett.

Más kommentátorok sokkal kritikusabbak voltak a Goldmannel szemben. Az MSNBC egyik bloggere, Eric Volkmán, aki korábban dolgozott befektetési bankban, azt [írta](#), az iparágban közhelynek számító mondanivaló, hogy "ez nem a Vöröskereszt". Szerinte a szakmabelieknek Smith írásában csak az a sokkoló, hogy ő maga sokkolónak találta, amit tapasztalt. "Ami a cikkben újdonság lehet sokak számára, biztosan nem az a Goldmannel vagy a pénzügyi felügyeletnél dolgozók szemében" - [mondta](#) a BusinessWeeknek az amerikai tőkepiaci felügyelet (SEC) korábbi jogásza, Jacob Frenkel.

Bóvli, szar - mehet az ügyfélnek

A Goldman Sachsnek nem ez az első kellemetlen ügye, az elmúlt években különböző összefüggésben többször kellett etikai vádakkal szembenéznie. A New York Times 2009-ben írta meg, hogy a Goldman Sachs shortolta az ügyfeleinek is eladott CDO-kat - ezek voltak azok a termékek, amelyek az amerikai bankrendszerben elindították a végül globális gazdasági válsághoz vezető hitelkrízist. Mivel a CDO-k értékesítésére játszott, a krach beköszöntekor a bank keresni tudott rajtuk, míg az ügyfelei nagyot buktak. Mindez különösen azért tűnt kínosnak, mert nagy mennyiségű short pozíció önbeteljesítő jóslatként is működhet a piacokon.

A Goldman azzal [védekezett](#), hogy csak azt tette, amit máskor is: fedezeti ügyleteket kötött, ráadásul az ügyfelei tudtával. A SEC azonban másként gondolta, és pert indított, amely azzal a megállapodással zárult, hogy a bank 300 millió dolláros büntetés mellett 250 millió dollárt fizet a befektetőinek. Az amerikai szenátus vizsgálóbizottságának 2011 tavaszán elkészült jelentése ugyancsak azt állapította meg, hogy a Goldman megtévesztette az ügyfeleit, és kiemelte, hogy az értékesített kötvényeket a belső levelezésben a vezetők "bóvlinak" és "szarnak" nevezték.

Az Európai Unió gyanúja szerint részben a Goldman lelken szárad a görög gazdaság vesszőfutása és az abból kialakult éles társadalmi feszültség is. A bank az általa kínált innovatív devizacsere-ügyletekkel 1998 és 2009 között tevékenyen hozzájárult ahhoz, hogy a görög kormány el tudja rejteni az EU intézményei elől az államadósság valós mértékét. Az adósság 2010-re kezelhetetlen méretűre duzzadt, a hitelezőknek pedig az idén hatalmas veszteséget kellett lenyelniük, hogy Görögország részleges fizetőképessége fennmaradjon.

A Goldman [nem tagadta](#), hogy az ügyletek alkalmasak voltak a valós helyzet elfedésére, de azt állította, hogy az akkori szabályozásnak megfelelt.

Forrás: <http://www.origo.hu/gazdasag/20120320-greg-smith-kipakolt-a-new-york-timesban-a-goldman-sachsrol.html>